

No hay traducción disponible

OPINIÓ

Hora de preparar el menjar i encendre els fogons, de posar la taula i treure els coberts, de fer la llista de la compra i apropar-se al ' súper' o al mercat. A casa, aquestes tasques han estat realitzades majoritàriament per dones.

Un treball, el de alimentar-nos, imprescindible per a la nostra vida i suport. No obstant això, una tasca invisible, no valorada.

Mengem, sovint, com autòmats i com a tals ni reconeixem què ingerim ni qui posa el plat a taula.

L'alimentació a les llars continua sent, sovint, territori femení. Així, ho demostra l'última Enquesta d'Ús del Temps 2009-2010 de l'Institut Nacional d'Estadística: a l'Estat espanyol un 80 % de les dones són les que cuinen a les llars, enfront del 46 % dels homes.

I quan aquestes entren a la cuina, li dediquen més temps, 1 hora 44 minuts al dia enfront dels 55 minuts d'ells. A més a més

, les dones assumeixen en major mesura tasques d'organització (preparar menjars, previsió de compra d'aliments ...), mentre que els homes donen suport, quan ho fan, en l'execució.

Dones, menjar i cures*

Escrito por Esther Vivas

Jueves, 13 de Marzo de 2014 18:43

Unes tasques "alimentàries" que se situen en, allò que l'economia feminista anomena, "els treballs de cures", aquestes tasques que no compten per al mercat però que són imprescindibles per a la vida: criar, donar de menjar, gestionar la llar, cuinar, atendre a les i als que ho necessiten (petits, malalts, gent gran), consolar, acompanyar.

Es tracta de labors sense valor econòmic per al capital, "gratuïtes", que no són considerades treball, i en conseqüència menyspreades, tot i equivaler al 53 % del PIB de l'Estat espanyol.

Sacrificades i abnegades

Unes ocupacions que el patriarcat atorga al gènere femení, que per "naturalesa" ha d'assumir aquestes funcions. La dona mare, dona, filla, àvia abnegada, sacrificada, altruista, que si no compleix amb aquest deure, carrega amb el pes, la culpa, de ser "mala mare", "mala dona", "mala filla", "mala àvia".

Així, al llarg de la història, les dones han desenvolupat aquestes tasques de cures, en funció del seu rol de gènere. L'esfera del treball "productiu", d'aquesta manera, és domini de la masculinitat, mentre que el treball considerat "improductiu", a la llar i no remunerat, és patrimoni de les dones. S'estableix una jerarquia clara entre treballs de primera i "tasques" de segona. Imposant unes determinades tasques, valorades i no valorades, visibles i invisibles, depenent del nostre sexe.

L'alimentació, la cuina a la llar, anar a comprar menjar, les petites hortes per l'auto-consum formen part d'aquests treballs de cures, que no es valoren ni es veuen, però que són imprescindibles. Potser per això, no apreciem ni què ni com ni qui produeix el que mengem: pensem que com menys gastem en aliments, millor; creiem que cuinar és perdre el temps; optem per menjar menjar ràpid, "bona - bonica - barata" i ràpida; associem ser pagès a "ser de poble" i ignorant. Les nostres cures, sembla, que no importen. I acabem delegant en el mercat, que, finalment, fa negoci amb aquests drets.

No obstant això, tots aquests treballs són vitals. Què seria de nosaltres sense menjar? Sense una alimentació sana i saludable?

Dones, menjar i cures*

Escrito por Esther Vivas

Jueves, 13 de Marzo de 2014 18:43

Sense qui conreés la terra?

Sense cuinar?

O, què faríem si ningú ens ajudés quan tenim una malaltia?

Sense qui ens cura de petits?

Sense suport de majors?

Sense roba rentada?

Sense cases netes?

Sense afecte ni afecte?

No seríem res.

L'economia iceberg 'Aquest treball invisibilitzat és el que, en definitiva, sustenta el lucre del capital

La metàfora de la "economia iceberg", encunyada per l'economia feminista, posa blanc sobre negre. L'economia capitalista funciona com un iceberg, on només veiem la punta de l'iceberg de gel, una petita part, la de l'economia productiva, de mercat, el treball remunerat, associat al masculí. Però, la major part del bloc, roman "amagada", sota l'aigua. Es tracta de l'economia reproductiva, de la vida, de les cures, associada al femení.

Sense aquesta, el mercat no funcionaria, perquè ningú ho sostindria.

Un exemple, com mantenir jornades laborals invivibles i incompatibles amb la vida personal i familiar, sense ningú que s'ocupi de mantenir la casa, preparar el menjar, anar a buscar la mainada a l'escola, tenir cura de la gent gran dependents?

Perquè alguns puguin treballar "en majúscules", altres ho han de fer "en minúscules".

Prenent la metàfora de l'"economia iceberg" i des d'una perspectiva ecologista, veiem, també, com la natura forma part d'aquest suport invisible que permet mantenir a flotació al capital. Sense sol ni terra ni aigua ni aire no hi ha vida.

La riquesa de poca gent, i el fetitxe del creixement infinit, se sosté en l'explotació sistemàtica dels recursos naturals.

Tornant al que ens dóna de menjar, sense aquests recursos i sense llavors ni plantes ni insectes no n'hi ha de menjar. L'agricultura industrial capitalista avança, generant fam, descamperolització, canvi climàtic ..., a partir de l'abús indiscriminat d'aquests béns. Alguns guanyen, la majoria perdem.

Dones, menjar i cures*

Escrito por Esther Vivas

Jueves, 13 de Marzo de 2014 18:43

Què fer, doncs? Es tracta, com diuen les economistes feministes, de col·locar la vida al centre. Visibilitzar, valorar i compartir aquests treballs de cures, i la natura.

Fer visible l'invisible, mostrar la part oculta del " iceberg".

Valorar aquestes tasques com a imprescindibles, reconèixer qui les exerceixen i atorgar-los el lloc que es mereixen.

I, finalment, compartir-les, ser coresponsables.

La vida i el suport és cosa de totes ... i tots.

El menjar, també.

*Article a Público.es, 2014.03.08